

BS CKII Nguyễn Thị Từ Anh

Nuôi con bằng sữa mẹ trong một số tình huống đặc biệt

fppt.com

Nội dung chính

Trẻ non tháng

Trẻ non tháng ít

Trẻ nguy cơ hạ đường huyết

Trẻ vàng da

Trẻ sút cân chệch vòm

fppt.com

TRẺ NON THÁNG

Trẻ non tháng

Da kề da và bú sữa mẹ là những biện pháp bảo vệ trẻ non tháng

Anderson, *Cochrane Database*, 2003

Lợi ích của da kề da đối với trẻ non tháng

- Thúc đẩy sự ổn định sinh lý
- Thúc đẩy tạo sữa và hỗ trợ bú mẹ thành công
- Tăng kháng thể trong sữa mẹ
- Tăng sự tự tin của cha mẹ

Anderson, *J Perinatol*, 1991

Lợi ích của sữa mẹ đối với trẻ non tháng

- Tăng dung nạp đường tiêu hóa
- Tăng trưởng và phát triển tốt hơn
- Tăng khả năng nhận thức – IQ cao hơn
- Giảm nguy cơ của:
  - Viêm ruột hoại tử
  - Nhiễm khuẩn
  - Dị ứng

Schanler, *Acta Paediatr Suppl.* 2005
Lucas, *Lancet*, 1992

Giúp bà mẹ sinh non tiết sữa và bảo vệ nguồn sữa mẹ

Vắt sữa

- Hướng dẫn vắt sữa bằng tay
- Sử dụng dụng cụ hoặc máy vắt sữa
- Nên vắt 8 lần/ngày, ban đêm 4-5 giờ/lần

Gửi sữa non

Trữ sữa

fppt.com

Giúp trẻ non tháng bú mẹ

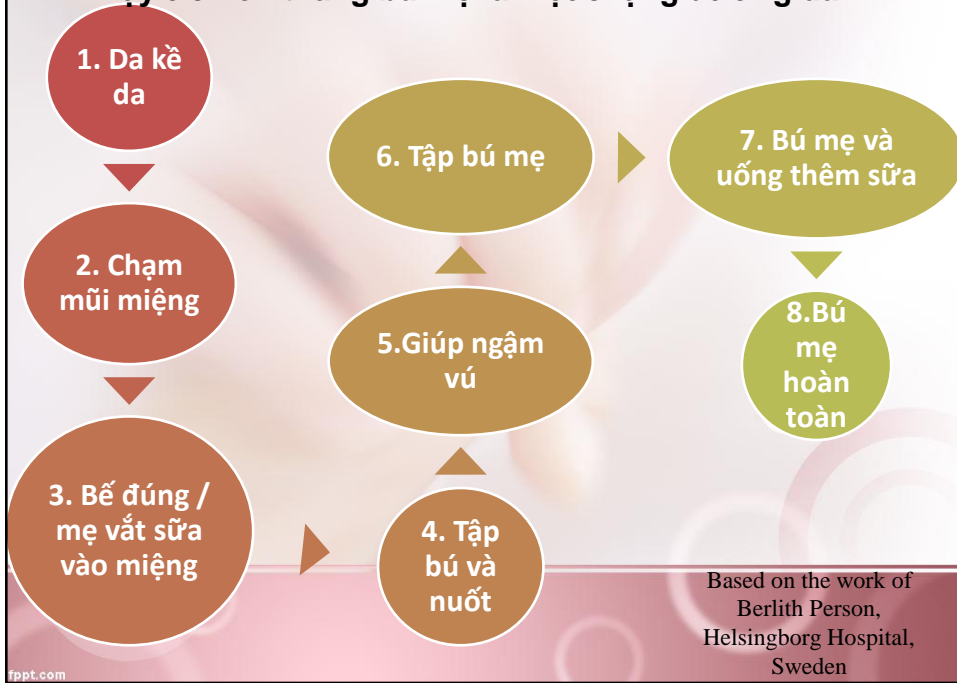
- Ấp da kề da (kangaroo mother care)
- Chạm mũi và miệng vào đầu vú
- Tập bé đúng tư thế với cổ và đầu được đỡ thẳng
- Tập bú mẹ:
  - “bú vú da” + bơm sữa qua sonde
  - Bú mẹ một phần (ăn thêm bằng muỗng/ly) → Bú mẹ hoàn toàn

Nyqvist, *Acta Paediatrica*, 2008

fppt.com

8

Dạy trẻ non tháng bú mẹ là một chặng đường dài

TRẺ NON THÁNG ÍT

Định nghĩa

- Trẻ non tháng ít (late preterm): 34 - <37 tuần
- Nguy cơ:
  - Hạ đường huyết
  - Hạ thân nhiệt
  - Vàng da

fppt.com

Trẻ non tháng ít

- Ấp da kề da
- Cho bú 8-12 lần/ngày
- Đánh thức trẻ dậy nếu 3 giờ chưa bú
- Vắt vú hỗ trợ khi trẻ bú để sữa xuống nhiều hơn
- Cho uống thêm bằng sữa mẹ vắt ra hoặc sữa công thức non tháng:
  - 5-10 ml/lần trong ngày 1
  - 10 – 30 ml/lần trong những ngày sau

fppt.com

TRẺ CÓ NGUY CƠ HẠ ĐƯỜNG HUYẾT

fppt.com

Hạ đường huyết

Yếu tố nguy cơ:

- Non tháng, già tháng, nhẹ cân
- Nhỏ so với tuổi thai, lớn so với tuổi thai
- Con của mẹ đái tháo đường
- Stress: ngạt, chuyển dạ kéo dài....
- Mẹ được truyền Glucose
- Đa thai
- Cần tầm soát những trẻ có nguy cơ dù không có triệu chứng

Academy of Breastfeeding Medicine, Protocol #1
Revised 2006 www.bfmed.org

fppt.com

14

Phòng ngừa HĐH ở trẻ bú mẹ

- Áp da kè da ngay sau sinh và suốt ngày đầu sau sinh
- Cho bú mẹ sớm trong vòng 1 giờ đầu
- Bú mẹ thường xuyên: ít nhất 3 giờ một lần
- Bú mẹ lâu, ít nhất 15 phút
- Bú mẹ hiệu quả: ngậm bắt vú đúng, tư thế bú đúng

VÀNG DA SƠ SINH

Tăng bilirubine máu (Vàng da)

Phân loại

- Nhẹ
  - Do gan chưa trưởng thành
  - TB hồng cầu vỡ
- Bệnh lý
  - Bất đồng nhóm máu mẹ con
  - Nhiễm khuẩn
  - Đa hồng cầu, non tháng, nhẹ cân.....
- Liên quan bú mẹ
  - Do bú không thường xuyên, bú không hiệu quả
  - Do mẹ không đủ sữa

Tần suất bú mẹ trong 24 giờ đầu và tần suất vàng da vào ngày 6

Kết luận của nghiên cứu

- Bú sữa non sớm và thường xuyên giúp đi phân su
  - Bú thường xuyên giúp giảm tần suất vàng da
- Bú > 9 lần/ngày   0% vàng da vào ngày 6
- Vàng da trung bình/nặng có thể là dấu hiệu sớm của bú mẹ khó khăn

Yamauchi, *Pediatrics*, 1990

Xử trí khi trẻ bú mẹ bị vàng da

- Đánh giá bú mẹ
  - Ngậm bắt vú, tư thế bú, gắng sức
- Đánh giá sữa mẹ
  - Vú căng sữa?
  - Nghe tiếng nuốt sữa?
- Hướng dẫn bà mẹ vắt sữa cho uống thêm sau khi bú mẹ

Bú mẹ khi trẻ bị vàng da

- Cho bú mẹ ít nhất mỗi 3 giờ
  - Đổi bên thường xuyên
- Cho uống thêm
  - Bằng sữa mẹ vắt
  - Bằng sữa công thức nếu cần
  - Lưu ý không cho bú quá nhiều
- Vắt sữa
  - Trữ sữa trong nhiệt độ phòng hoặc trữ lạnh
  - Sử dụng cho cữ bú sau

TRẺ BỊ SÚT MÔI CHẸ VÒM

fppt.com

Trẻ bị sút môi chẻ vòm

MỘT BÊN

- Bế sao cho bên bị hở nằm bên dưới
VD: chẻ vòm bên P thì bế tư thế ngang bên vú P hoặc tư thế kẹp nách bên T
- Tư thế kẹp nách giúp trẻ dễ ngậm vú hơn

HAI BÊN

- Tư thế ngồi đối mặt thuận lợi hơn

fppt.com

Trẻ bị sứt môi chẻ vòm

- Lúc nào cũng để trẻ ở tư thế đầu cao khi bú
- Tư thế “kẹp nách” thuận lợi hơn
- Nếu bị chẻ nặng, bế sao cho đầu vú hướng xuống
- Vắt thêm sữa vào miệng cho trẻ nuốt để bù cho việc nút vú kém
- Có thể phải cho ăn thêm bằng muỗng/ly